

kazala na perji, in kér je zmirej večji prihajala, sim ukazal požeti vés krompirjevic, samo na 5 krajih sim ga stati pustil za poskušnjo.

Nasledki so bili ti le: Na nepognojeni njivi je bilo malo koruna in še ta je bil drobneji memo družiga. Kjer je bil krompirjevic požet, je bilo gnjiline veliko manj kot ondi, kjer ni bil požet, také de smo ga na prostoru k 8 mernikam posetve čez 200 mernikov pridelali, kar je za lanjsko léto veliko; bil je pa, se vé, drobneji in ne také dober kakor sicer. Uni korun v ilovci in v zatišji proti severni strani je bil pa skorej do čistiga sognjil, in ravno tako tudi ta med prosam je vés nekam zginit, mende za tó, ko ni moglo sonce do njega.

Koruna nisim pustil izkopati do 10. kozoperska, de so bili že dnevi hladni, in izkopaniga smo v zračni šupi pustili do vsih Svetih. V kleti ali v keldru smo mu na pez dirje postlali, in okna niso bile nikoli drugači kakor le v hudim mrazu zaperte, in glej! korun je vés vés zdrav ostal, in še zdaj ga nekoliko imamo za kuretno in za presešče.

Létas sim tudi koruna saditi dal na dve njivi; na eno, ki ni bila vnovič tode lani práv dobro pognojena, to je, na repše, drugo njivo smo pa pognojili po navadi namreč obilno. Na létas pognojeni njivi se že zdaj semtertje perje suši, na repši pa, desiravno 14 dni pred sajen, je še popolnoma zdrav. Po njivah družih ljudi je ta razložik, de kjer je bil zgodej sajen, se je tudi pred jel sušiti, in če je bolj na pešenim in na soncu, bolj je zdrav viditi.

Naj zdej tudi še drugi kmetovavci oznanijo svoje poskušnje*), de si pridemo eden drugimu v pomoč, in de tudi pri kmetijstvu izpolnujemo besede sv. pisma, ki pravijo: „Vse poskusite in kar je dobriga obderžite.“ I. do. Tesal. 5, 21.

18. veliciga serpana 1848. Okra.

Za kogá se potegujejo Novíce, če terjajo, de pride domači jezik v šole in pisarnice?

Nekteri nočejo spoznati, zakaj de se Novíce in vsi slovenski časopisi tako krepko poganjajo, de se slovenski jezik v šole in v kancelije vpelje. Ali bo tudi kmetu s tem kej pomagano? Bo, bo, in še močno!

Nemec ima nemški, Lah laški, Francoz francozki in vsak narod svoj jezik v kancelijah. Kancelije so zovoljo ljudstva — ne pa ljudstvo zovoljo kancelij. Kér pa sleherni Slovenec nemškiga jezika ne zná, slovenski jezik pa vsak, torej terjamo, de se v kancelijah slovenski jezik piše, kteriga vsak kmet razume. — De se bo pa móгло v kancelijah dobro slovensko pisati, in de bojo vsi Slovenci svoj materni jezik, kakor se spodobi, znali — zato je treba, de naš materni jezik ne bo več zaničevan pankèrt, kakor je dozdej bil. Naša per va dolžnost je, de se vsi materniga jezika dobro naučimo, kteriga so do zdej le na kmete pahali; potem se bomo že nemškiga, latinskiga, laškiga in še družih jezikov poprijeli, ki jih bomo potrebovali. Tako svoj materni jezik obdelovaje, se ne bo ločil več kmet od gospoda — obá bosta, kar sta, Slovenca!

*) Na Ljubljanskim polji proti Krajinju je krompirjevic skorej povsod sognjil; na Krajskim polji še čez in čez lepo zeleni, v Brezji (polje nad Krajnjem), kjer je ilovna zemlja, pa krompirjevic zlo gnjuje. Med Vodama sim vidil krompir že na sv. Roka dan kopati — silno drobán je bil.

Vrednik.

Ni tedej prazno pričkanje, de se Slovenci tako silno potegujemo za vpeljanje slovenskiga jezika v kancelijah, kar tudi naslednji sostavek našiga častiga domorodca — o — tako očitno dokaze, de mora to reč vsak človek razumeti, kterimu še ni ptujka možganov popolnoma zatopila. Vredništvo.

Nar večí zaderžek omikanja slovenskiga ljudstva.

Nekteri preprosti Slovenci umejo take čerke zarezati nad vrata svojih hiš, de móra v tisti hiši potlej ljudi po njih mnenji ne tlačí. Bog daj, de bi se med modrimi Slovenci našli možjé, ki bi moč in oblast imeli pregnati móro, ki našo slovensko izobrazenost tako nemilo tlačí!

Ta móra je nemški jezik, vpeljan v slovenske kancelije. Vsak, tudi preprosti človek terja od šole gotov dobiček; ako ni tega, ne mara za šolo. Otroci, ki delj časa hodijo v šolo, ne znajo očetam iz pisem, ki jih dobivajo v kancelijah, kaj povedati. Ta nevednost razdraži starše zoper učnike za očitanjem, de učiti ne znajo, in otroci ostanejo doma. „Pokaj bi pošiljal — pravijo starši — otroka v šolo, saj se nič ne nauči?“ Učniki, de bi ta ukor od sebe odvernili, učijo otroke nemški jezik, misleči, de bi vender kaj staršem povedati znali. Pa kmečkim otrokam več lét neznanu ptuje beséde zabijati v glavo, ktere zopet pozabiti morajo, kér jih rabiti priložnosti nimajo: ali se to ne pravi prazno slamo mlatiti? Otroci vidijo, de zaželjeniga namena doseči nemorejo in s starši vred obupajo. — In je še drugih rečí, pri kterih rodoljub ne vé: ali bi se smejal, ali pa jezil! Oj, kako smešni so nemški napisi na križopotih v samotnih krajih in kotih, kamor gotovo noben Nemec nikoli ne pride. Ravno tako smešne so v nemškim jeziku pisane povabe, poslane iz komešije na župane in kmete, ki dostikrat nobene nemške besédice nerazumejo. Po dve uri delječ se včasi kdo muči do duhovna, de bi mu po slovensko povedal, kaj se od njega imeti hoče. Množite tedej šole, povišajte učnikom plačilo; pa Vam povém: de prazno slamo mlatite, ako slovenskiga jezika v slovenske kancelije ne vpeljete. Le ondi se bojo starši in otroci za šole vneli, kjer bodo vsako pismo in razpravo v kancelii storjeno prebrati in zapopadek povedati umeli. Ta dobiček vsak kmet spozná, družiga pa ne.

In zakaj bi se to ne zgodilo? Kaj niso še časi za herbtam, kjer so grozovitniki sv. véro, jezik in ljudi kot pomoge rabili, de bi se na pristolu ohranili in svojo sebično oblast in moč delj razprostili? Ali bodo Nemci tudi zdej pri zadobljeni svobodi še zmirej nam svoj jezik narivali? Bodo še zmerej hrepeneli na razvalini naše narodnosti zidati svojo?! Nemci! Odstopite od te stare, do današnjiga dneva zoper nas ponavljane krivice. Ozrite se po stvarnici! Rožice raznih bój in dišal cvetéjo ena poleg druge; tičice prepévajo v našim milim podnebji ena zraven druge, in nobena zmed njih ne sili drugi svoje pesmi, pa se vender njih mili glasi zlagajo v tako soglasje, ki ušesa mika in sercé veselí. Zakaj bi tako tudi Slovani in Nemci, razumne stvarí, eni zraven družih v miru in ljubezni kot bratje ne živeli? Ta razlika je Božja naredba, in zakaj bi se ji človek zoperstavil? Razbili ste srečno zdej verige tiranstva: dajte tedej pravice Slovincem nazaj, ktere jim je nemško tiranstvo vzelo; zdrobite postave, ki so zoper človeško naravo in Vam v sramoto; dajte našimu jeziku razvijati se svobodno in prosto; zakaj le iz njega nam cveté naša omika in narodnost. Vaša mladika v naš divjak vcepljena hira in ne nosi sadú. Samo ondi bomo mi veselo vžívali sad svobode, kjer smo Vam jo dobiti pomagali, in smo za njo vse darovati pripravljani.